

Νερό στο σπίτι

Στόχοι

Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές:

- Τις μορφές χρήσης του πόσιμου νερού στο σπίτι.
- Το βαθμό σπατάλης και ρύπανσης του νερού από τις διάφορες χρήσεις στο σπίτι.
- Την εξάρτηση της κατανάλωσης του νερού από τις καθημερινές μας συνήθειες.

Πληροφορίες

Οικιακή χρήση του νερού

Το 5-20% του νερού, που καταναλώνεται καθημερινά, χρησιμοποιείται από τα νοικοκυριά. Σε αντίθεση με παλαιότερες χρονικές περιόδους, όπου κάθε νοικοκυριό αναλάμβανε από μόνο του την εξασφάλιση νερού μέσω της μεταφοράς του από πηγές και πηγάδια, τώρα το νερό προσφέρεται με ένα απλό άνοιγμα της βρύσης. Η εύκολη πρόσβαση και η αυξημένη χρήση του, κυρίως, στον τομέα της προσωπικής υγιεινής έχει σαν αποτέλεσμα να αυξάνεται χρόνο με το χρόνο η κατανάλωσή του. Το νερό, που τρέχει από τη βρύση του σπιτιού μας, είναι καθαρό πόσιμο νερό, που όμως χρησιμοποιείται και για χρήσεις, που δεν απαιτείται η τροφοδότηση με καθαρό πόσιμο νερό. Το 40% του νερού απορρίπτεται από την τουαλέτα. Η υπόλοιπη ποσότητα χρησιμοποιείται ως εξής: το 25% χρησιμοποιείται στο ντους και στο μπάνιο, το 20% στο πλύσιμο των ρούχων και των πιάτων, το 10% στην κουζίνα και το 5% στο καθάρισμα.

Στη σημερινή εποχή, πίνουμε ή χρησιμοποιούμε καθημερινά για μαγείρεμα δύο έως τρία λίτρα νερού, κατ' άτομο. Περίπου 145 λίτρα καταναλώνονται καθημερινά στην τουαλέτα, το μπάνιο, την περιποίηση του σώματος, το πλύσιμο ρούχων ή πιάτων, την καθαριότητα του σπιτιού, το πότισμα των λουλουδιών.

Οικιακή κατανάλωση του νερού στην Ελλάδα

Οικιακή κατανάλωση νερού

Χρήση	Λίτρα	Μεγάλα μπουκάλια νερό
Καζανάκι	9 / φορά	6
Γεμάτη μπανιέρα	150	100
Ντους	15 / λεπτό	10
Πλύσιμο χεριών και προσώπου	30 / 2 λεπτά	20
Πλυντήριο ρούχων	150 / φορά	100
Πλυντήριο πιάτων	50 / φορά	33
Πλύσιμο φρούτων και λαχανικών	15/λεπτό	10
Πλύσιμο πιάτων στο χέρι	150 / ημέρα	100
Πλύσιμο αυτοκινήτου	150 / φορά	100

Στην Ελλάδα, το 90% των ελληνικών νοικοκυριών έχουν σήμερα πρόσβαση σε δίκτυο ύδρευσης, έναντι 30% τη δεκαετία του '50. Η χρήση νερού για ύδρευση έχει αυξηθεί κατά 45% σε σχέση με το 1980 και η αυξητική τάση διατηρείται. Η αύξηση αυτή συνδέεται, κυρίως με την αύξηση της οικοδόμησης, την χρήση σύγχρονων πιο υδροβόρων συσκευών (π.χ. πλυντήρια) και σύγχρονων ανέσεων (π.χ. κήποι, μπάνια, πισίνες, κλπ).

Η μεγαλύτερη αστική ζήτηση παρατηρείται στην Αττική, όπου οι απώλειες από διαρροές (δίκτυο, κατοικίες κα) αντιστοιχούν στο 10-40% του μεταφερόμενου νερού. Μια σειρά έργων (φράγμα Μαραθώνα, δέσμευση νερών λίμνης Υλίκης καθώς και ποταμών Μόρνου και Εύηνου) μπορούν να φέρνουν σήμερα στην Αττική 600.000.000 κυβικά μέτρα νερού το χρόνο. Όμως, τα έργα αυτά επαρκούν για να καλύπτουν τις ανάγκες της Αττικής μόνο μέχρι το 2030, αν συνεχιστούν οι σημερινές τάσεις κατανάλωσης νερού.

Η ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ 1990 - 2004 ΣΕ ΚΥΒΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

1990	320.000.000
1991	340.000.000
1992	265.000.000
1993	250.000.000
1994	280.000.000
1995	310.000.000
1996	307.431.950
1997	319.427.130
1998	339.675.490
1999	357.003.054
2000	385.855.874
2001	400.558.220
2002	416.080.430
2003	399.220.304
2004	405.434.701

Στον πίνακα φαίνονται οι συνολικές καταναλώσεις νερού για τα έτη 1990-2004, με την επισήμανση ότι οι καταναλώσεις αναφέρονται σε μέτρηση στις εξόδους των διυλιστηρίων και όχι στην τιμολογημένη κατανάλωση, που σημαίνει ότι συμπεριλαμβάνονται και οι απώλειες / διαρροές του δικτύου διανομής του νερού. Η συνολική κατανάλωση νερού στην Αττική αυξάνεται σταθερά σε σχέση με το έτος αναφοράς (1990): η συνολική κατανάλωση το 2004 ήταν αυξημένη κατά 27% περίπου σε σχέση με το 1990, αλλά κατά 62% σε σχέση με το 1993, έτος όπου επιτεύχθηκε σημαντική μείωση της κατανάλωσης. Η εξοικονόμηση έφθασε, το 1993, το 26,5% της κατανάλωσης του 1991, ως αποτέλεσμα της καμπάνιας ευαισθητοποίησης και της πληροφόρησης που αναπτύχθηκε το 1992-1993, χρονιές που τα αποθέματα νερού μειώθηκαν σημαντικά και η Αττική αντιμετώπισε το φάσμα της λειψυδρίας. Η κατανάλωση του νερού έφτασε ξανά στο επίπεδο του 1991 το 1997, τέσσερα χρόνια μετά τη διακοπή της εκστρατείας ενημέρωσης του κοινού για την αναγκαιότητα εξοικονόμησης νερού. Μετά το 1997 έχουμε μια συνεχή αύξηση της κατανάλωσης νερού της τάξης του 5-8% ετησίως.

Πληροφορίες

Η κατανάλωση νερού στα ελληνικά νησιά έχει αλλάξει δραματικά ως αποτέλεσμα των αλλαγών, που συντελέστηκαν στις καθημερινές συνθήκες των ανθρώπων όσο και εξαιτίας του τουρισμού. Σύμφωνα με μελέτη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, είκοσι νησιά των Κυκλάδων και της Δωδεκανήσου αναμένεται να αντιμετωπίσουν αύξηση των ελλειμμάτων νερού από 25-40% στα επόμενα χρόνια. Στα άνυδρα νησιά καταλέγονται, σύμφωνα με τη μελέτη του Ε.Μ.Π., τα νησιά των Κυκλάδων Τήνος, Κίμωλος, Μήλος, Αμοργός, Φολέγανδρος, Σίκινος, Σχοινούσσα, Δονούσα, Κουφονήσι, Ηρακλεία, Θηρασία και τα νησιά των Δωδεκανήσων Λειψοί, Μεγίστη, Αγαθονήσι, Νίσυρος, Πάτμος, Σύμη, Χάλκη, Κάλυμνος και Ψέριμος.

Την τελευταία δεκαετία μεταφέρθηκαν με πλοία - υδροφόρες 6.000.000 κυβικά μέτρα νερού από τη Ρόδο, το Λαύριο και την Ελευσίνα. Παρόλα αυτά, αναμένεται μέσα στην επόμενη δεκαετία το υδατικό έλλειμμα στις Κυκλάδες να φτάσει τα 1,3 εκατομμύρια κυβικά μέτρα και στα Δωδεκάνησα τα 1,6 εκατομμύρια κυβικά μέτρα, αν συνεχιστούν οι σημερινές τάσεις στην κατανάλωση νερού. Το 2004 δαπανήθηκαν 13 εκατομμύρια Ευρώ από το Υπουργείο Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής για τη μεταφορά νερού στα νησιά των Κυκλάδων και 20 εκατομμύρια Ευρώ για τη μεταφορά νερού στα νησιά των Δωδεκανήσων που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα.

Μια προσωπική μαρτυρία:

«...Δεν χρειάζεται να πάμε μακριά για να συνειδητοποιήσουμε την αξία του νερού για τη ζωή μας. Ό,τι συμβαίνει στον κόσμο όλο, το ζούμε σε μικρογραφία στη μικρή μας Σίφνο. Πάντα από τη φύση του το νησί μας είναι ξερό. Αυτοί που τα παρακολουθούν ξέρουν ότι τα νησιά των Κυκλάδων δέχονται τις λιγότερες βροχοπτώσεις από όλη την Ελλάδα. Λίγα τα νερά της βροχής και μ' αυτά τα λίγα προσπαθούσαν οι πατεράδες και οι παπούδες μας να επιβιώσουν. Προσάρμοζαν τις καλλιέργειές τους σε ξερικές και στο σπίτι το λίγο νεράκι από το πλύσιμο της ντομάτας ή του σταφυλιού δε χυνόταν άσκοπα στο νεροχύτη αλλά πήγαινε να δροσίσει τα βασιλικάκια ή τα άλλα λουλούδια της αυλής. Με το σταμνί ή τη σίγκλα έρχονταν το νερό στο σπίτι και η χρήση του ήταν με φειδώ πολλή. Με το σταμνί στον ώμο πήγαιναν το νερό στα σπιτικά πρόβατα και στα δαμάλια στο χωράφι όλο το καλοκαίρι. Αυτά τα δέντρα, που μας δίνουν ακόμη τον καρπό τους τον ευλογημένο όσα δεν ήταν μπόλια σε αγριλιές, αλλά νιόφυτα έπρεπε με το σταμνί να κουβαληθεί το νερό και να τα δροσίσει το καλοκαίρι για να ριζώσουν τα πρώτα χρόνια. Αγώνας για το πότισμα των μουλαρογάδρων και των αγελάδων το καλοκαίρι. Κάθε μεσημέρι έπρεπε να οδηγηθούν στις Τρεις Πηγές, στις Λεύκες, στον Μαέθθου στου Καδέ, στου Κουρτσούδη ή στη Μερσίνη για να ξεδιψάσουν. Όσο για τα κατοικοπρόβατα, τα "λιανικά", όπως τα έλεγαν, περίμεναν να κάνει ρήχη ο καιρός να τραβηχτούν τα νερά της θάλασσας για να πίνεται το υφάλμυρο νερό των παραθαλάσσιων πηγαδιών στο Βλυχό, στη Βλυχάδα, στη Φυκιάδα ή στον Κάβο του Φώτη! Λίγα σπίτια πριν από

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΜΕΤΡΩΣΗΣ
Α.Α.Ε.Ε. 094079101

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	ΔΙΑΔΡ.	ΤΙΜΟΛ.	ΕΙΔΙΚ. Κ.	ΑΡΙΘΜΟΣ
	82	B1	00	A95T1
ΗΜΕΡ. ΕΝΔ.	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΝΔ.	ΚΑΤΑΝΑΛ.	ΥΠΟΧΡ. ΚΑΤ.	ΠΡΟΣΘΕΤ.
1859	1893	34		
ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ				
15,0 M ³ x	0,3800 €	5,70		
19,0 x	0,5900	11,21		
x				
x				
x				
ΕΠΙΦΛΗΞΗ 197 000070 26/11/				
Α.Ν 0920135 22/09/03 ΠΟΣΩ				
ΠΡΟΗΓΟΥΜ. ΟΦΕΙΛΕ				
ΥΠΗΛ. ΤΙΜΗΜΑΤΟΣ	€	16,91		ΑΠΟ ΚΑΤΑΝ. ΛΟΓ.
ΥΠΟ ΤΕΛΟΣ	€	2,40		ΑΠΟ ΠΡΟΣΑΥΞ. ΛΟΓ.
1068/42	1 %	€	0,17	ΑΠΟ ΑΛΛΗ ΑΙΤΙΑ
ΕΠΙΤΡΕΥΣΗ	56 %	€	9,47	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ
ΕΠΙΤΡΕΥΣΗ	8 %	€	1,35	ΠΡΟΗΓ. ΔΙΑΦ. ΚΕΡΜΑ
ΕΠΙΤΡΕΥΣΗ	18 %	€	2,17	ΣΤΡΟΓΓ. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ
		€	32,47	
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ				
ΕΠΙΦΛΗΞΗ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ >>				

Νερό στο σπίτι

τον πόλεμο, είχαν την πολυτέλεια της στέρνας για να 'χουν βρόχινο νερό για τη λάτρα τους, αλλά και για πόσιμο ακόμη. Συχνά η γειτόνισσα επήγαινε στη γειτόνισσα της που είχε στέρνα μια σίγκλα “φλεϊ-τικό νερό” (πηγαδίσιο) για να της δώσει τη στάμνα γεμάτη με βρόχινο για να μαγειρέψει τα ροβύθια ή τα φασόλια για τη φαμελιά της...

...Αυτή την αγωνία και τον αγώνα της συγκράτησης του λιγοστού νερού της βροχής την έζησαν γενεές προγόνων μας. Και πώς την αντιμετώπιζαν; Το επικλινές φυσικό έδαφος των λόφων και των βουνών μας το έκαναν κλιμακωτό, κτίζοντας χιλιάδες μέτρα μαντρότοιχους με ξερολιθιές για να συγκρατούν το λιγοστό χώμα και το νερό της βροχής, ώστε οι τοίχοι αυτοί να είναι επιβραδυντές στην ορμή του όμβριου νερο, και να προφθάνει η γη να πίνει όσο γίνεται περισσότερο, πριν φθάσει με ορμή στη θάλασσα.

Έτσι οι τοίχοι των λουριών μας έπαιζαν το ρόλο του δάσους άλλων περιοχών. Όσο για τη λάτρα των σπιτιών, όταν οι οικονομικές δυνατότητες το επέτρεπαν, έκαναν την υπόγεια δεξαμενή τους κάτω από την κουζίνα ή την αυλή τους. Κτισμένες με πέτρα και πορσελάνη και στεγασμένες με “βόλτα” είναι αξιοθαύμαστα δημιουργήματα της λαϊκής αρχιτεκτονικής άγνωστα στο βλέμμα μας, λόγω της θέσεώς μας. Πολύ αργά ήλθε στην οικοδομική μας το τσιμέντο που επέτρεψε να γίνονται οι καλουπωτές στέρνες και πριν από αυτές οι στεγασμένες με ράγες σιδερένιες και μαυρόπλακες από τα “Βάλτα”...

(του Ν. Καλαμάρη από τα “Σιφνέικα Νέα”,
Νοέμβριος 1998)

Πληροφορίες

Οικιακή κατανάλωση του νερού στον αναπτυγμένο και αναπτυσσόμενο κόσμο

Αν και το νερό είναι ένας περιορισμένος φυσικός πόρος με ζωτική σημασία για την επιβίωση όλων μας, δεν έχουν όλοι οι άνθρωποι πρόσβαση και ίσα δικαιώματα σε αυτό. Όπως συμβαίνει και με τόσους άλλους πολύτιμους φυσικούς πόρους, ο αναπτυγμένος κόσμος τούς εκμεταλλεύεται σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα, για να μπορεί να συνεχίσει να καταναλώνει, ενώ ο αναπτυσσόμενος κόσμος παλεύει για την επιβίωση του.

Νερό στο σπίτι

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της UNESCO:

- Οι άνθρωποι στις αναπτυγμένες χώρες καταναλώνουν καθημερινά κατά μέσο όρο περίπου 10 φορές περισσότερο νερό από εκείνους στις αναπτυσσόμενες χώρες. Υπολογίζεται ότι ο μέσος καταναλωτής των αναπτυγμένων χωρών χρησιμοποιεί άμεσα ή έμμεσα 500-800 λίτρα ανά ημέρα (300μ³ ετησίως), έναντι των 60-150 λίτρων ανά ημέρα (20μ³ ετησίως) των αναπτυσσόμενων χωρών.
- Η κατανάλωση νερού στις μεγάλες πόλεις υπολογίζεται σε 300-600 λίτρα ανά άτομο ανά ημέρα, ενώ στις μικρές πόλεις σε 100-150 λίτρα.
- Στις αναπτυσσόμενες χώρες στην Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική, η δημόσια κατανάλωση νερού αντιπροσωπεύει τα 50-100 λίτρα ανά άτομο ανά ημέρα. Σε περιοχές με ανεπαρκείς υδάτινους πόρους, αυτός ο αριθμός μπορεί να μην ξεπερνάει τα 10-40 λίτρα ανά ημέρα.

Όσο ανεβαίνει το βιοτικό επίπεδο, αλλάζουν και οι χρήσεις ή οι απαιτήσεις του κόσμου για νερό. Αυτό αποδεικνύεται, κυρίως, με την συνεχώς αυξανόμενη οικιακή χρήση νερού, ιδιαίτερα για την προσωπική υγιεινή στις αναπτυγμένες χώρες. Η τάση αυτή αλλάζει μόνο όπου οι συνειδητοποιημένοι πολίτες περιορίζουν τη σπατάλη και επιτυγχάνουν μείωση της κατανάλωσης νερού.

Παρατηρώντας τον ακόλουθο πίνακα, βλέπουμε ότι η κατανάλωση νερού στο σπίτι ανά άτομο διαφέρει πολύ από χώρα σε χώρα. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην διαθεσιμότητα των υδατικών πόρων κάθε χώρας, στη συντήρηση των δικτύων, αλλά και στην συμπεριφορά των πολιτών. Κάποιες διαφορές οφείλονται σε κάποιο βαθμό στο διαφορετικό τρόπο μέτρησης.

Κατανάλωση νερού από τα νοικοκυριά ανά άτομο και ανά ημέρα σε ευρωπαϊκές κι άλλες χώρες το 1986 (λίτρα ανά ημέρα ανά άτομο)	
Βέλγιο	108
Γαλλία	147
Γερμανία	146
Δανία	194
Φιλανδία	156
Βρετανία	132
Ιταλία	220
Λουξεμβούργο	171
Ολλανδία	159
Νορβηγία	175
Αυστρία	131
Σουηδία	199
Ελβετία	264
Ισπανία	158
Ουγγαρία	150
Ελλάδα	130
ΗΠΑ	300
Αφρική	20-50
Παλαιστίνη	20-30
Ισραήλ	170

Μερικές στατιστικές – γεγονότα σχετικά με την κατανάλωση του νερό:

- Αν και ένας άνθρωπος χρειάζεται καθημερινά 50 λίτρα νερού προκειμένου να ικανοποιήσει τις προσωπικές και οικιακές του ανάγκες, στις αναπτυγμένες χώρες, χρησιμοποιούμε έως και 500 λίτρα.
- Όταν μια βρύση στάζει σταγόνα-σταγόνα μέσα σε ένα χρόνο μπορεί να αδειάσει νερό που θα επαρκούσε για να γεμίσουμε τουλάχιστον 35 φορές μια μπανιέρα.
- Ένα καζανάκι που τρέχει μπορεί να αδειάζει μέσα σε μια μέρα νερό που θα πίναμε σε 50 μέρες
- Όταν πλένουμε τα δόντια μας ή τα χέρια μας αφήνοντας συνεχώς τη βρύση ανοικτή, χωρίς να τη χρειάζομαστε, σπαταλάμε μέσα σε ένα λεπτό νερό που θα γέμιζε 10 μεγάλα μπουκάλια.
- Το 45-75% του νερού που χρησιμοποιούμε στα σπίτια μας χρησιμοποιείται στο μπάνιο, στην τουαλέτα, στην καθαριότητα κα.
- Η παραγωγή μισού κιλού κρέατος απαιτεί 100 φορές περισσότερο νερό από την παραγωγή μισού κιλού σιταριού.
- Χρειάζονται 2 λίτρα νερού για να μαγειρέψουμε μια κατσαρόλα μακαρόνια και 4,5 λίτρα για να πλύνουμε την κατσαρόλα.
- Σήμερα χρειάζονται 7.410.143 εκατομμύριο λίτρα νερού για να ταϊστεί ένας Αμερικανός για ένα έτος.
- Οι ΗΠΑ χρησιμοποιούν πάνω από 2 τρισεκατομμύρια λίτρα νερού κάθε ημέρα.

Οικιακή χρήση του νερού και ρύπανση

Η κατανάλωση νερού στο σπίτι δεν έχει μόνο ως αποτέλεσμα τη σπατάλη νερού, αλλά και τη ρύπανσή του. Ένα μεγάλο ποσοστό των ρύπων που καταλήγουν στο υπόγειο, αλλά και στα επιφανειακά νερά προέρχεται από τα νοικοκυριά: απορρυπαντικά, καθαριστικά σπιτιού, μέσα καθαρισμού και περιποίησης του σώματος (σαμπουάν, αφρόλουτρα, κα), αποσμητικά, χρώματα, διαλύτες, φαρμακευτικά και ιατρικά προϊόντα, χρησιμοποιούμενα λάδια οχημάτων, λάδια από τηγάνι...καταλήγουν στην αποχέτευση και από εκεί στη θάλασσα, στο υπέδαφος ή στα υπόγεια νερά .

Χρησιμοποιώντας απορρυπαντικά με μέτρο, όταν πλένουμε τα ρούχα ή τα πιάτα, χρειαζόμαστε λιγότερο νερό για να τα ξεπλύνουμε και ταυτόχρονα μειώνουμε την ποσότητα επικίνδυνων χημικών που ελευθερώνονται στο αποχετευτικό σύστημα και στο περιβάλλον. Επίσης, ιδιαίτερα σκόπιμη κρίνεται η χρήση απορρυπαντικών φιλικών στο περιβάλλον.

Προκειμένου να αποφύγουμε την επιβάρυνση των νερών που χρησιμοποιούμε με ρύπανση, είναι αναγκαία η λήψη μέτρων όπως τα παρακάτω:

- Επιλέγουμε μέσα καθαρισμού, χρώματα, καλλυντικά και άλλα προϊόντα, που είναι πιο φιλικά στο περιβάλλον. Στην αγορά κυκλοφορούν αρκετά είδη και ορισμένα φέρουν κάποιο εθνικό ή το ευρωπαϊκό “οικολογικό σήμα”, ένδειξη ότι ικανοποιούν κάποιες συγκεκριμένες περιβαλλοντικές προδιαγραφές και απαιτήσεις.
- Τα στερεά απορρίμματα (αποτίγαρα, ταμπόν, σερβιέτες, προφυλακτικά, εσώρουχα, πλαστικά συσκευασιών κá) δεν πρέπει να καταλήγουν στην τουαλέτα ή στον υπόνομο, γιατί έτσι φτάνουν στα απόνερα και προκαλούν μεγάλα προβλήματα. Μπορεί να βουλώσουν τους σωλήνες της αποχέτευσης. Επίσης, τα στερεά απόβλητα κάθε είδους (μπουκάλια, σακούλες, κουτιά αναψυκτικών κα), που περιφέρονται στους δρόμους των πόλεων, συνήθως, φράζουν τους υπονόμους και ευθύνονται για φαινόμενα πλημμύρας σε ορισμένες περιπτώσεις με αποτέλεσμα να απαιτείται μεγάλη δαπάνη και πολύς κόπος για να απομακρυνθούν από το δίκτυο αποχέτευσης.
- Τα υπολείμματα φαρμάκων και γενικότερα ιατρικών ειδών δεν πρέπει να καταλήγουν στην τουαλέτα ή στον υπόνομο. Σε πολλές χώρες, είναι υποχρεωτικό να επιστρέφονται στις φαρμακευτικές βιομηχανίες και να καταστρέφονται.
- Τα υπολείμματα χρωμάτων, βερνικιών και διαλυτών δεν πρέπει να καταλήγουν στον υπόνομο μέσω του νιπτήρα ή της τουαλέτας. Σε πολλές χώρες είναι υποχρεωτικό να συλλέγονται χωριστά και να καταστρέφονται από τους δήμους με ασφαλή για το περιβάλλον τρόπο. Όταν δεν υπάρχουν συστήματα χωριστής συλλογής, μπορείτε να χαρίζετε τα χρώματα, που περισσεύουν σε κάποιο γνωστό σας, που τα χρειάζεται, έτσι ώστε να μην καταλήξουν στα απόβλητα. Προτιμάτε οικολογικά χρώματα, που διαλύονται με νερό και όχι με επικίνδυνους διαλύτες.

- Υπολείμματα τροφών δεν πρέπει να καταλήγουν στο νεροχύτη, ακόμα και αν τα απόνερα καταλήγουν σε κάποιο βιολογικό καθαρισμό, γιατί αυξάνουν το “οργανικό φορτίο”. Μπορείτε να κάνετε κομπόστ τα οργανικά απόβλητα (υπολείμματα τροφών) στην αυλή ή με τη βοήθεια ενός ειδικού κάδου κομποστοποίησης. Κυκλοφορούν ήδη και στην ελληνική αγορά.
- Μπαταρίες οικιακής χρήσης (ιδιαίτερα οι μικρές, σε σχήμα κουμπιού) ή οχημάτων δεν πρέπει να καταλήγουν στα νερά (ποτάμια, λίμνες, θάλασσα, πηγάδια) γιατί αποτελούν μεγάλο κίνδυνο για το περιβάλλον, αλλά και για την υγεία. Δεν αδειάζουμε τα υγρά των μπαταριών αυτοκινήτων και σκαφών στο έδαφος ή στο νερό, γιατί περιέχουν οξέα, αλλά και υπολείμματα μολύβδου, που είναι ένα τοξικό υλικό. Στην Ελλάδα έχουν, ήδη, ξεκινήσει προγράμματα χωριστής συλλογής οικιακών μπαταριών καθώς και μπαταριών (συσσωρευτών) οχημάτων και σκαφών.
- Τα χρησιμοποιημένα λάδια αυτοκινήτων (ορυκτέλαια) είναι επικίνδυνα απόβλητα. Ένα δοχείο χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων είναι αρκετό για να ρυπάνει μια λίμνη ή μια θάλασσα σε επιφάνεια ίση με δύο γήπεδα ποδοσφαίρου. Στην Ελλάδα έχουν, ήδη, ξεκινήσει προγράμματα χωριστής συλλογής και ανακύκλωσής (αναγέννησής) τους.
- Όταν κάνουμε ντους, δεν χρειάζεται να σπαταλάμε σαμπουάν ή/και αφρόλουτρο /σαπούνι. 30-60 λίτρα νερού είναι υπεραρκετά για ένα ντους. Στην αγορά διατίθενται σαμπουάν, αφρόλουτρα και σαπούνια που επιβαρύνουν λιγότερο το περιβάλλον.